

Abonamente:

1 Lună:
10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni:
25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preoți și învățători: prețul jumătate.

ROMANIA NOUA

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOIALA

REDACȚIA, Bilița Gogol No. 39

ADMINISTRAȚIA
Bul. Alexandru cel Bun, Pașaj
Chişinău,

Director: Dr. ONISIFOR GHISU

Iese în fiecare zi de lucru.
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

Politica germană din răsărit și Basarabia

S'a observat că Germania duce o politică în răsărit, dacă nu tocmai cinstită, apoi în tot cazul folosindu-se cu pricepere de starea rămasă pe urma isprăvilor bolșeviste. Pe de o parte, ea încearcă să merge întru întâmpinarea năzuințelor noroadelor neruse, de a-și alcătui state independente, dar pe de altă parte ea le și anulează aproape cu totul prin tratatele de pace cu condiții economice foarte grele.

Germania, recunoaște bucuros aceste state de independente, știind foarte bine, că ele pentru dânsa nu vor înfățișa nici o putere, ci vor fi puse sub influența sa economică și prin urmare și politică.

Și are tot dreptul Franța, când nu recunoaște statele independente, născute pe ruinele fostei Rusii. Recunoașterea lor ar fi o biruință a șovinismului german, deschide porțile largi pentru acțiunea pangermanismului și acesta este poate chiar mult mai periculos ca panslavismul sau panrusismul țarist al fostei Rusii.

Statele nouă alcătuite pe ruinele fostei Rusii vor avea mari greutate în lupta lor economică cu Germania.

În ce privește Basarabia, apoi aci chestiunea e foarte senină. Chiar fersul evenimentelor ne dă îndrumare pentru lupta în contra politicii germane.

Noi n'am putut încheia pace cu Germania odată și alături de Ucraina. În cazul acela am fi fost poate recunoscuți ca independenți. Convențiile respective ar fi fixat această „independență” pe mulți ani, și singuri am fi fost storși de germani, ca cel de pe urmă sclav.

Acuma mergem cu România. Ce-i drept, condițiile de pace propuse de germani probabil că sunt și acum grele, poate foarte grele. Dar uniți cu România, mai ușor se vor apăra interesele noastre. Și mai este și altă parte bună. Noi nu ne-am grăbit a încheia pacea cu Puterile Centrale ca de pildă Ucraina. De aceea avem speranță că această pace este provizorie. La pacea generală această pace va fi dis-cutată din nou și atunci chestiunea română va fi pusă în întregimea ei.

Dar și atunci, după încheierea păcii generale, noi va trebui să luptăm cu germanii ca să nu cădem sub înfrurirea lor economică. Aceasta se va putea face numai prin unirea Basarabiei cu România. Ca stat independent Basarabia nu poate exista din multe puncte de vedere. Să fie în federația rusească? Dar care mai poate fi o astfel de federație, care să consolideze interesele Finlandezilor și Moldovenilor, Polonezilor și Tătarilor, Estonilor și Cehozilor? O astfel de federație nici nu-i de închipuit. Rămâne deci singura cale spre apus, unirea cu România și prin ea cu apusul cult, cu surorile latine: Franța și Italia.

Aceasta și numai aceasta poate fi o soluție dreaptă din problema atinsă.

Scăparea Basarabiei din ghiarele germane e numai în unirea cu România. Aceasta s-o aibă în vedere conducătorii politici ai Basarabiei. Să nu se măgulească ei cu gândul, că Basarabia poate trăi independentă. Printr-o astfel de politică ei singuri trag cărbunii la oala germană. Singuri merg în contra principiilor declarate de toate revoluțiile și ai căror adepți s'au manifestat totdeauna. Aceasta ei să n'o uite. Să nu fie ei târați de evenimente, ci trebuie ei singuri să creeze evenimente, făcând pași reali pentru unire. Aceasta e cea mai sfântă datorie a lor.

V. Harea.

Protestanțele Polonezilor

Gazetele poloneze din Moscova scriu că răpirea Cholmului din sânul Poloniei a tulburat toată societatea poloneză. Guvernul Poloniei privind această răpire ca oclăuarea tuturor datorțiilor, pe cari Nemții le au luat asupra lor față de Polonia, și-a dat demisia. El a publicat un manifest în care arată că este indignat prin faptul că Germania nu res ectă nici opinia nici dreptul poporului polonez. Rada polonă din Varșovia a făcut o protestare foarte energică. Deputatul în parlamentul Austriei din partea Galiciei, Glombinski a trimis regelui Carol toate mandatele sale. Fostul ministru al curții austriece, Goluhovski a trimis regelui toate decorațiile sale.

Iși dau demisia o multime de bărbați politici polonezi.

În legătură cu aceasta în cercurile Austriei s'a iscat o mare vălmășeală. Presa germană numește toată mișcarea poloneză ca dușmană față de centrale.

Toată Polonia e în doliu. În Cracovia și Varșovia — drapelul negre.

BIRUINȚA

Podurile, cari chează în sus trecerea râurilor, sunt de mare preț și ele totdeauna sunt aparate cu cea mai vajnică îndărjire. Oștile române cu avut dese prilejuri să dea lupte pentru cucerirea unor astfel de poduri, spre a putea trece înainte în urmărirea dușmanului.

Chipul acesta ne arată o bătălie inversunată, prin care vitejii ostași ai României cuceresc din mâinile Austriei un pod însemnat punându-i pe fugă și însemnând o nouă biruință în istoria războiului nostru.

Dacă astăzi noi ne'ntoarcem...

Dacă astăzi noi ne'ntoarcem
Și v'aducem din războiu
Numai steaguri zdrențuite
Ca și sufletul din noi,

N-am fost lași, o știți voi bine
Și o știe 'ntreaga lume
Și de-am fost bătuți, e vina
Nenorocul 'far' de nume.

Greu e pentru noi acum
Să venim cu steaguri rupte
Și cu inimi sângerate
După zeci și zeci de lupte.

Voi să nu ieșiți în cale
Cu cântări și cu podobe,
Căci azi inimile noastre
Sânt cerute și sânt roabe.

În ferești să nu aprindeți
Lumânări de veselie,
Bucuria voastră marc
Inima să n'o sfășie.

Ca și noi, vărsați în taină
Lacrimi grele de durere,
Căci aceasta-i clipa tristă
Care numai lacrimi cere!

Sebastian Bornemisa.

Delegații Basarabiei la Iași

Reprezentanții Republicii moldovenești pentru tratativele de pace d-nii I. Inculeț și Dr. Gh. Ciuhureanu însoțiți de secretarii lor, au sosit la Iași Luni dimineața. Ne-fiind înștiințată în mod oficial sosirea lor, la gară au fost întâmpinați de câțiva profesori în frunte cu d-l Gh. Murgoci. Dar îndată ce s'a aflat, autoritățile țării s'au grăbit să le facă o însuflețită primire, isvorâtă din cea mai caldă iubire frățească.

Delegații au fost conduși la Universitate, unde au asistat la cursurile de fizică făcute cu studenții în medicină. D-l Inculeț care e profesor de matematică și fizică, precum și d-l Ciuhureanu medic de profesie, au rămas foarte mulțumiți de acest curs românesc pe care-l vedeau pentru întâia oară. Profesorii și studenții le-au făcut ovații călduroase.

Masa au luat-o la Cercul militar, unde erau de față și miniștrii C. Ar-

getoianu și Gh. Sărăteanu.

După amiazi au fost primiți de către consiliul de miniștri al României.

Martii înainte de amiazi delegații au vizitat Parcul de aviație, unde la invitația aviatorilor noștri s'au urcat în aeroplane făcând câteva sboruri deasupra Iașilor. După scoborâre li s'a oferit de către corpul de aviație un dejun, la care au luat parte mai multe fețe politice ale țării.

După amiazi la ceasurile 3 d-nii INCULEȚ și CIUHUREANU au fost primiți în audiență specială la Palat de către M. S. Regele Ferdinand, iar la ceasurile 6 de către Principele Moștenitor Carol.

Mercuri, Școala normală Vasile Lupu, a organizat în onoarea delegaților, o serbare festivă, care a mișcat adânc pe reprezentanții Basarabiei.

Ieri Joi s'a făcut recepția delegaților într-o ședință solemnă de către Academia Română.

Ne bucurăm din adâncul inimii de primirea strălucită ce li s'a făcut la Iași reprezentanților Republicii moldovenești. Aceasta este o dovadă minunată de grijă și iubirea curată, cu care România—chiar în nenorocirea ei mare—îmbrățișează Basarabia și cauza ei sfântă.

Scăpați din ghiarele bolșevicilor

Poetul Goga și tovarășii lui de luptă în Chişinău —

Azi dimineață au sosit la Chişinău cinci frați români din Ardeal frații Octavian și Eugen Goga și ofițerii români voluntari Vasile Osvada, Dr. Vescan și Dr. Avram Imbroane, cari au reușit să scape din mâinile bolșevicilor dela Odesa.

Vreme de 6 săptămâni de zile, frații noștri ardeleni au stat când arestați, când ascunși, amenințați în fiecare cias să fie descoperiți și dați pe mâna bandelor destrăbălate ale lui Rakovschi, care este acum tare și mare.

Stăpânirea bolșevică dela Odesa a fost și este o stăpânire de adevărat jaf și tâlhărie. Nu mai este nici o ordine, nu mai ascultă nimeni de șefii aleși. Armatele bolșevice sunt mii de bande de tâlhari, cari ascultă numai de poftele lor de a jefui, a fura și a omor.

Jaful se face ziua mare. Bandele intră în magazine de unde iau tot ce li se pare că are preț; intră în hoteluri, în casele particulare și le lasă aproape goale de tot avutul. Și în toată vremea aceasta pe străzi se petrec jafuri și mai sălbatic. Nimeni nu mai este sigur de avutul și viața sa. Bandele sunt tot mai destrăbălate și încep să se omoare ele între ele.

Viața Românilor noștri din Odesa a fost un șir lung de chinuri grele. Cea mai mare parte dintre ei au fost arestați de bolșevici, apoi o vreme oarecare puși în libertate și pe urmă, la ordinul lui Re-

kovschi arestați din nou. Și azi mai sunt mulți dintre ei arestați pe vasele de războiu. Unii au fugit în interiorul Rusiei, o parte au reușit să scape peste Nistru în Basarabia. Cei cari au rămas în Odesa se gândesc cu groază la ce o să aducă ziua de mâine.

Și dacă o să vină Nemții? Până Marti seara trupele nemțești nu sosiseră încă la Odesa, unde bolșevicii au sunat mobilizarea tuturor bărbaților de orice naționalitate, ca să lupte împotriva Nemților. O parte a Românilor arestați au fost duși pe vapoarele de războiu și dacă Odesa va fi ocupată de Nemți vor fi duși mai departe în Rusia...

Între prietenii noștri veniți dela Odesa peste Ackerman sunt și doi dintre ofițerii români voluntari ardeleni Osvada și Vescan, cari fuseseră arestați de bolșevici în Chişinău, în noaptea de 6 Ianuarie, și duși la Odesa.

Pribeții noștri au scăpat din Odesa după mai multe încercări de a fugi și au trecut Nistrul la Ackerman, unde se mai află mai mulți refugiați români din Odesa.

Tratativele de pace ale României

După știrile cele mai nouă pe cari le-am primit dela Iași, târguilele de pace urmează înainte. În urma unor greutăți pricinuite de politica dilantru guvernul Averescu s'a văzut nevoit să-și dea demisiunea. Regele însă n'a primit-o. Dela București a sosit Marti, d. Al. Marghiloman, spre a lua înțelegere cu guvernul din Iași. D-sa a declarat, că generalul Averescu este privit cu încredere deplină și crede că este cel mai chemat să apere interesele țării în împrejurările atât de grele de azi.

În desbaterile dela București s'a făcut multă vorbă asupra gurilor Dunării, pe care Germanii voiau să le ia cu ori ce preț.

Bărbații noștri politici însă au izbutit să-i facă pe Nemți să renunțe la această cerere, și Kühlmann a declarat că gurile Dunării cu toate trei brațele rămân în stăpânirea noastră.

Tot Kühlmann a declarat că tezaurul României dela Moscova va fi restituit în întregime.

RUȘII

II.

O veste neașteptată ca un trăsnet s'a împărtășit în lume. Ţarul tuturor Rușilor, prea înălțatul și mult pravoslavnul Ţar trădător a fost aruncat de pe jilțul de aur și la conducerea marelui împărății au venit oameni aleși de popor. În închisori au fost aruncați și sfetnicii lui și toată șleahța lor. În sfârșit s'a terminat. Poporul va merge pe calea biruinței. Așa erau toate nădejdiile. Și veneau odată cu cele dintâi raze de soare ale primăverii târzielnice.

Incolțeau nădejdi în toate sufletele dornice de biruință. Poporul rus are alt suflet decât acel ce i s'a imprimat de conducătorii lui. Are inimă bună, e leal, e credincios zăpizilor iscalite. Ce-a fost putred s'a prăbușit și din toate părțile răsară isvoare de speranțe. Și acelaș suflet bun și primă și le dădea tot ce a avea bunul popor românesc.

Cazele cele mai bune, clădirile cele mai spațioase, bucatelile cele mai alese mergeau la tovarășii de luptă ai noștri. Un an de frământări mari, un an de alte suferințe, un an plin de alte trădări. Căci ostășia rusească fără căpătâi, fără ordine, fără disciplină a lăsat frontul tocmai în toiul luptelor grele dela Siret și a lăsat tot pe ostașul nostru să infrunte greutățile obuzelor și a baionetelor lui Mackensen.

Nu s'a desamăgit nici acum sufletul poporului rus. Suflet laș, ușurel, trădător. A avut conducătorii pe care i-a meritat.

Răi cu cei mai mici decât dănișii, asupritor, trufaș; laș cu aceia pe care-i crede mai tari. Popoarele lui au conducătorii pe care-i merita. Că a plecat țarul; în locul lui au venit aceia care intrupau năzuințele poporului... Și ne-au tradat. Au fugit de pe câmpul de luptă în vijelia bătăliei, crezând că prin asta ne va descuraja și-l vom părăsi și noi. Nu s'a întâmplat așa. Ostașul român a stat ca o piatră neclintită la datorie și cu pieptul lui a apărat și putreda acum republică rusească. Și totuși Românii nici atunci nu a oprit dururile lui. Din toată lipsa și sărăcia a dat. A dat moreu trândavilor care nu știau de cât să mănânce, să bea și să facă negustorie tâlhărească la noi în țară, fără să fie nici unul supărat cu ceva. Așa s'a sfârșit anul 1917. Nu s'au mulțumit nici cu atăta. Au început bandele să fure, să ardă, să prade, să devasteze, să bată, să omoare cu voia de a face republică anarhică și la noi în țară, în țara care le-a dat totul din belșug. Au ars colibe țărănești prefăcând în ruine muna săracilor locuitori ce i-au adăpostit și ospătat ca pe frați. — și doar asta o făceau în numele social democrației — au ars locașuri de cultură, pentru care am muncit ani de-a rândul ca să le ridicăm, au ars depozite cu hrană din caro luau ei cea mai mare parte, au omorât oameni săraci care se împotriveau ca să li se ia vaca, porcul, găina, țoalele din casă... În sfârșit și-au bătut joc de noi cu tot binele ce le-am făcut.

Nădejdea noastră se spulbera. Nu mai era o armată rusă, erau bande de jefuitori, de pradatori. Din zi în zi mai rău. Până când cupa suferinței s'a umplut și a trebuit să-i scoatem afară din țară ca pe niște hoți și să facem jurământ ca în veci de veci să nu mai legăm prietenie cu acest popor trădător de sus și până jos. Nu numai acum s'a putut poporul rusească așa cu noi, ci în totdeauna. Gândul lui a fost și este

să ne cuprindă, să ne fure, să ne rupă în bucăți. Prin trădării s'a întins în cursul veacurilor, prin trădării s'a fărâmat. Popoarele nu pot trăi de cât prin credința tare în ele și prin respectarea cuvântului dat și a angajamentelor luate. Și ulciorul nu merge de multe ori la apă. In atâtea rânduri poporul român a fost înșelât în mod criminal; nu se va mai întâmpla în viitor așa. ori cum ar fi soarta lui. Legătură cu poporul rusesc nu va mai face.

Cine mai are gustul să se înfrățescă cu Rușii să meargă în Moldova și să întrebe pe țăranul moldovean — că doar chipurile Rușii în cele din urmă lucrau în numele democrației revoluționare — ce a pățimit de la dânși de un an și jumătate de când ti avem în țară. Că și-au făcut cruce bieții oameni când au văzut în sfârșit că pleacă bандele, în chipul cum știm că au plecat, și rugăciuni fierbinți au îndreptat către Dumnezeu ca să-i ferească de vitor de așa nenorocire.

Și doar noi i-am primit bine. Cu ce-am avut și de cele mai multe ori cu ce n'am avut.

G. I. Savin.

"SFATUL ȚĂRII"

Sedința dela 28 Februarie

Sedința se deschide seara la 9 ceasuri sub președinția d-lui P. Halippa.

Deschizând sedința, d-l Halippa fine o cuvântare cu prilejul împlinirii unui an dela începutul revoluției rusești, rezultatul căreia sunt și drepturile pe care le-am dobândit noi Moldovenii.

D-nia sa arată, că unirea a l s't la început puterea cea covârșitoare, care a biruit țarizmul și a dat lumii slobozenia. Dar valurile pe urmă s'au tulburat. Cărmăci corăbiei rusești cari erau înălțate de alte idei, de alte v suri mult mai înalte mult mai frumoase, n'au putut prevedea furtuna ce s'a ridicat pe urmă din mijlocul poporului dezorbit.

Dezbinarea și neunirea mai de apoi au pierdut tot ce-a fost câștigat cu atăta sânge și jefire din partea luptătorilor pentru binele norodului. Și astăzi, când noi pomem zina acestei izbâni, revoluția rusească de-acum este înecat în sânge. Aceasta trebuie să ne fie și nouă de mare pildă zice oratorul, și să ne ferim de dezbinare. Sa pomem pe cei căzuți pentru dreptate prin scolare, sfărșete d Halippa și toată adunarea se ridică de pe scaune.

După aceasta, imputernicitul ministerului căilor de comunicație, inginerul Mujicov aduce la cunoștința adunării proiectul de alinierea direcțiilor căilor ferate, poștei și a telegrafului, și a altei direcțiuni de șosele, a comunicației pe apă și altele.

Mai mulți deputați vorbesc împotriva aceluiași direcțiuni de șosele și comunicație pe apă.

Deputatul Taganov în numele secției țărănești spune, că secția va vota împotriva assignării pentru direcțiunile de șosele și altele, fiind că drumurile din țară și șoselele până acum erau date în seama zemstvelor autonome.

Acum acest drept să rapeste și se face o centralizare.

Deputatul Cijevski spune, că blocul moldovenesc va vota pentru smeta găsind, că nu poate să fie nici o rânduială, până când nu va fi pește tot o oară.

Zemstvele de ținut, foarte rău au griji până acum de drumuri și alara de aceasta fiecare din ele au interese separate, nevoind să fie seama de interesul obștesc.

Alți deputați, între cari și deputații Nichitinc, Mistrov și încă câțiva, sânt de părere, că treaba aceasta ar trebui amănătată fiindcă acum vremile sunt grele.

Alți cer, că mai înainte de a face orice chestiuni să fie făcută omeia venitorilor, ca să vedem ce venit avem și potrivit cu aceasta să cheltuim.

Adunarea se unește cu această propunere și votează suma de 21.000 ruble pentru direcțiunile căilor ferate, poștei și a telegrafului pe trei luni, Februarie, Martie și Aprilie. Iar pentru direcțiunile de comunicație 16.410 ruble pe aceleaș trei luni.

La 12 ceasuri 30 minute din noaptea sedința se închide.

Raportor

Cronica artistică

APEL

către toate societățile culturale din Republica Moldovenească

In scurt timp societățile culturale locale au arătat o activitate uriasă în multe părți culturale; s'au deschis teatre, ilustrații, diferite școli. s'au organizat corouri orchestre; în ziua de 18 Februarie am asistat cu totii la solemnă deschidere a Universității populare, se mai proiectează înființarea unui institut pericol veterinar, unui politehnic etc. etc.

Dar a rămas o ramură de care societățile noastre nici că nu s'au atins și mi se pare că nici nu prea au de când să se ocure de ea încurând. Vorba merge despre pictură. Ca să mai aduc aci dovezi pentru necesitatea deocamdată, unei școli de pictură, ar fi înositoriu pentru neamul nostru, care este destul de cult ca să simtă și să înțeleagă destul de bine valoarea acestei ramure de cultură pe carea progresul național. Pe când țara noastră ne-a dat oameni vrednici în toate celelalte părți a culturii, piciorul nu ne-a dat nici unul. cel puțin noi n'am auzit nici despre un pictor moldovan c'un oare care nume, ori dacă și se găsește în ziua de azi vre'unul, apoi cred că este ascuns în provincie și de științele lui atât de înalte, scumpe și frumoase nu se poate folosi nimic din cauza lipsei unei școli. În Chisinau există școala orășană de desen, dar acum ea este închisă.

Prin urmare luăm îndrăzneala să atragem atențiunea tuturor societăților culturale asupra acestei chestiuni importante și le rugăm să deschidă cât mai degrabă școala orășană de desen care are local bun și este înzestrată cu toate pentru a începe cursurile chiar azi.

Dr. Usinevici.

"Poporul rusesc"

IV.

Politica țărilor rusești a fost dar, în totdauna mărinoasă și îngăduitoare, față de neamurile cucerite. Lăsându-le deocamdată legile, moravurile și credințele nestirbite, ba chiar onorate, ea și-a îndreptat mai mult înăruirea, asupra intereselor materiale și patimele omenești: ambițiunea și lăcomia. Nimeni nu era nici rugat, nici silit să intre în slujbele statului... numai acei ce nu intrau erau pasibili de pedepșelile corporale, prin pierderea titlurilor și privilegiilor lor. Nimeni nu era silit să învețe rusește și ori cine putea să intre în slujbă... însă bine înțeles dacă știa rusește, căci altfel cum ar fi putut sluji? Ce a fost vinovat Țarul, că s'au răscolat polonezii călcând jurământul lor de credință? Oare nu-i săngera inima văzând cum curge mai mult sânge rusec decât polon la asaltul Varșoviei? Ce era să facă? Nu era dator să restabilească ordinea? Și a restabilit-o așa de bine... că nu mai rămăsese cine s'o poată turbura! Vinovatul?... Apoi tot hoțul de păgubaș. Nu se face între slujbași nici o deosebire de neam și de credință. Doamne firește!... dar nu știu cum se întâmplă, că cel al căror nume se termină în skii în loc de ski, acei ce merg să se închine în Sobor la zile împărătești, sunt avansați mai repede. Apoi tot Țarul e de vină dacă catolicul Jasiniski, născut în Polonia, de păinți polonezi, devine deodată pravoslavnul, Jasinshii? Și amarnic mai e de rus Jasinshii! Ferește-mă Doamne de soarta bietului polonez rămas statornic legii și obășiei sale, când va cădea în mâinile lui Jasinshii! De am luat ca pildă pe un polonez oarecare, n'am avut să dau a înțelege că acest neam valoros, care a strălucit în istorie ar fi aplecăt spre trădare și apostazie, din contra: al gind pe un catolic care, pentru a se rusi cu totul, e silit să se lepede și de Biserica lui, am vrut să arăt cât mai ușor s'ar ispită românul ortodox, care nu are decât a-și schimba porocla.

Așa dar, iată din ce se compune acest făimos popor rusesc care acoperă a cincea parte a uscatului: Muscălime întreagă, aristocrația țărilor subjugate, cinovnici în slujbă sau în retragere, veniți din toate părțile și stabiliți cu urmași lor în toate provinciile, comercianți, negustori, meseriași adunați tot ca cinovnici, și cu aceiași simțiri și tainic respect de obășie: și... Jasinshii!

Dar neamurile autohtone? Multi-neara de neamuri? Unde e?

Acei de care am vorbit până acum sunt venetici acolo unde se află; până ieri erau înmărtiri în clase. Iar astăzi în partide de luptă. Profesiunile libere, studenții, meseriașii și ovreii sunt revoluționari, nobleța, burghezimea, parte din neamul muscălesc, cinovnici și si... Jarnskii, sunt reacționari: dar ponorul, sau mai bine zis popoarele? Ce fac? Ce gând au?

Ele fier încă... clocotesc și chiar au început a se mișca. Crescute în întineric au încă mentalitatea veacurilor trecute, blândete și curătenia de suflet, când sunt liniștite. Ele nu înțeleg încă marele probleme sociale, urșec tot ce e străin de dânsele de credința și de neamul lor. răvneș la pământurile ce le-ar putea hrăni mai bine ca ori-ce muncitor de nămănt. Vai însă de inconstienții din ambele partide, care se încearcă a răscoli patimele cele rele, care ațită și îndărălesc păturile, aceste a dănci ale neamurilor crezând că le vor face unelte! Inrozitoare va fi ora când, pe țărâna străbunilor, ele vor arunca adevăratul strizat de alarmă: Jos cu veneticii și trădătorii de neam! Redați-ne Țara. limba și credința și vom vedea, în urmă cum să ne administrăm. În ce gaură de sarne intră-ovr atunce asubritorii de neamuri și amăgitorii de constiine? Cine știe ce ne-or mai vedea ochii, când multimele acestea oronsite își vor îneca lanturile într'un popoz de sânge pentru a reinvia mătrea și liniștite, întinerite și mândre, cu limbile, moravurile, credințele lor și toate gloriile strămoșilor!?

Și nici că se poate altfel! Nici nu pot vieți împreună atâtea neamuri, care pentru a se înțelege între dânsele trebuie mai întâi ca să se lepede de graiul lor strămoșesc. Nu se pot aduna de bună voe, în cuget curat și într'un scop obștesc, oameni cu fir și apucături atât de diferite ca Cerchezii și Polonii. Țării și Români. Rutenii și Germanii, Armenii și Finlandezii. pentru ca împreună și în graiul muscălesc, să facă legiuri uniforme și să impue dări comune. Cu toată sila puterea și prestigiul Imperial, vedem ce iesă astăzi din această amestecătură; apoi prin libertatea constituțională, sau chiar republicană, să se mai poată încă, încușă no- rdoadele? În istoria sacră, vedem că s'a mai încercat omeneia a porni o clădire mai presus de puterea sa, de logică și de bun simț, și clădirea aceasta nu s'a putut isprăvi niciodată, lăsându și prin veacuri, numai numele de Turnul lui Babel sau amestecarea limbelor. Oare această frumoasă legendă să nu fie o prestiveire a Dumilor Rușesii?!

(Sfârșit) D. Moruzi.

Dela universitatea populară

Miercuri în 28 Februarie și-a început cursurile din "Medicina populară" D-nu Dr. Alistur.

Medicina e o artă, care are ca scop păstrarea sănătății omului și vindecarea boalelor. Știința ce ne da îndrumări, eam putem să ne păstrăm sănătatea o numim igiena, iar cea care ne învață cum putem vindeca diferitele boale se numește terapontică. Medicina urmărește un scop practic, nu științific. Ea nu se rezimă pe niște principii, formule stabile. Medicina are lipsa de mai multe științe axiare, pe care le numim științe medicale.

Boalele au apărut de-odată cu omul, dar noțiunea de boală apare mult mai târziu, atunci când medicii au început a se sprijini pe științele exacte. Cu 1051 de ani în — Chr. un papirus din Egipt vorbete de niște leacuri făcute din ierburile. Boalele după concepția popoarelor din vechime erau trinitate de zei și tot zeii le vindeca. Testamentul vechiu ne spune, că toate boalele ce veniau as pra poporului ales erau trimese de D-zeu, ca pedeapsă pentru abateră dela dreapta credință. În testamentul Nou Mântuitorul vindeca boalele prin o simplă atin-gere. Tot ce nu puteau explica pe cale științifică atribuaiu minunilor.

Grecii dezvoltă mult științele medicale. Dar și ei boalele le vindecau cu niște leacuri secrete. Lu-erul acesta dănuiește până târziu în evul mediu. Misticismul, rel-gia predomină știința.

Hipocrat în al său vestit studiu "Corpus Hipocraticum" combate părerea greșită despre medicina. El pune baza științifică medicinei privind-o din punctul de vedere al științelor naturale, nu al misticismului. El vorbește mai întâi de anatomie, și boalele ereditare și simptomatologie, dar etiologia care ne arata cauza boalelor n'a cunoscut-o.

Vorbeste de medicina la Romani, Indieni, Arabi etc.

Etiologia s'a dezvoltat abia în timpurile mai nouă. Cauza boalelor e organismul slab al omului sau microorganismele, cari produc tulburări mari în organism, acestea s'unt cauza epidemilor, Arată apoi

descoperirile lui Pfeifer și Metchnikoff.

D-na Alistar vorbește pe înțeleșul tuturor... Ineru greu la o știință și medicina cu atâți termeni grei de specialitate. Singura observare ce-o facea, e că publicul nu prea ia parte la cursurile aceste frumoase și folositoare.

Urmează apoi lecția d-lui dr. veterinar Usinevici despre boalele vitelor.

E de mare importantă a enoăște boalele moliptoare ale vitelor. cari împiedică comerțul. Vitele au multe boale: ca talaun, rãpeuga, boala de plămâni, eluma etc. Rãnciuga e foarte moliptoare, se ia și la om.

Cauza boalelor moliptoare sunt bacilii, cari se nmulfesc cu o lueală uimitoare. Trãiesc în aer, ierbur, apă. Nu toți bacilii atacă organismul, unii sunt chiar folositori. Arată cum se poate tuipe-deca boalele moliptoare, prin izolare, ardere, desinfectare.

N. T.

Cine a ucis pe Murafa și Hodorocea

S'a împlinit o jumătate de an dela moartea nenorocită a lui Simion Murafa și Andrei Hodorocea. În data după moartea lor s'a dat instrucție de urmărire pentru a căuta pe ucigași. O făcea pare că d-l Custerseh. Și nici până acum nu se știe cine a omorât pe cei doi fruntași moldoveni. Cerem, să se publice numai de cât toate documentele cu privire la instrucția pomenită și să se spunie clar, cine e amestecat în afacerea aceasta. Căci pe vremea, când au fost omorâți, numele unor ofițeri bănuși erau pe buzele tuturor.

Anarhie îndosită

Aici dorim să atragem atenția cetitorilor la nu simplu caz luat din viață, care ne convinge, că ori-ce lege nouă mai întâi de toate trebuie publicată în formă laurită și hotărâtoare, ca să nu mai fie îndoială mai ales pentru poporul nostru destul de întunecat. Iar dacă o lege nu poate fi imple- pînă și mai bine să nu fie pu- blicată, pentru că altfel ea se face numai sãmănța de anarhie, care cu toate măsurile bune luate de armata Română totuși mai stă încă prin unele locuri îndosite și poate izbucni cãndva chiar acolo unde mai puțin o așteptăm.

În satul P., jud. Chisinau, țărani au brăzdat și ei cu hapea pământul unui răzeș (pe care după instrucția dată de S. T. „comite- tele" nu-l pot împărși), dar nu l'au sãmănat. Însă rãnduiala bolșevicilor s'a isprăvit după ce a sosit armata Română și „proprietarul" credea că s'au isprăvit și suferințele lui. Utase sãrmanul acum că a fost rănit în războiul mai ales de bucurie că țărani care l'au pradat vreau să-i înapo-izeze averea, și bietul om aștepta ca să înceapă lucrul. Dar se duce în sat poștagarul B. și spune țărănilor să are pământul „proprietarului" nostru, și acestia s'au dus și l'au arat.

Să fie de bine, dar unde, mă rog, se afla atunci „comitetul", care, eum spune instrucția, numai el împărțește pământul? Dacã ne gândim la cazul acesta putem ușor pricepe nedumerirea „proprietarului" văzând în loc de dreptate un fel de minciună tu- pilată.

Acest om care imparte încă și azi pământul altora fără nici un drept și pe care-l cunoaștem bine n'ar trebui trecut cu vederea de către armurea Țării. E nevoie să se ia măsuri aspre împotriva tulburătorilor, ca rãnduielele nouă pe cari le aşază Statul Țării, să aducă odată liniștea și pacea mult dorită.

Stan Păitful.

Apărarea Odesel

În vederea apropierii nemților, bolșevicii din Odesa în frunte cu Muraviev s'au hotărât să se împotrivesc din toate puterile. Ei au decretat mobilizarea generală a tuturor cetățenilor, săpă trarșe și grãmadesc toate tunurile împrejurul orașului.

Odesa încă nu-i ocupată

Intr'unul din numerele trecute ale gazetei noastre am anunțat ocuparea Odesei de către Germanii. Afiam acum dela prietenii noștri sosiți de acolo, ca Nemții sunt încă departe și abia peste câțiva zile se așteapta intrarea lor în Odesa.

Administrația gazetei noastre s'a mutat în Bulevardul Alexandru cel Bun, (Passaj), (lângă Tipografia românească).

Pe această adresă să se trimită întreaga corespondență privitoare la Administrație, precum și mandatele poștale.

Pentru orice schimbare de adresă trebuie să se trimită Administrației noastre 30 copeici.

ȘTIRILE ZILEI

Noti tovarăși de ministri

Denutații Statului Țării A. Crihan și I. Costin sunt însemnați ca tovarăși de ministru. Cel din față al ministrului de agricultură, cel de al doilea — al ministrului de interne.

A. Crihan, în lipsa ministrului Dr. Ciugureanu, care a plecat la București. El va înlocui și în Statul minștrilor.

Legile de drapt pentru Republica Moldovenească

O comisie juridică a lucrat un rând de legi pentru a le pune la dezbateri în Statul Țării. Mai ales nu sufarã amânare legile prin cari în Chisinau se va deschide o curte de apel. Sunt o multime de trebi, cari au fost îndreptate de procurorul Tribunalului în Odesa și încă nu sunt hotărâte. Vreo 33 arestat înasteant dezlega-rea judecãtorilor lor, și aceasta fi-reste că nu se va face până ce în Chisinau nu va fi deschisã Curtea de apel.

Leafã funcționarilor de stat.

Dimã hotărârea ștatului de minștrii s'a constituit o comisiune, care va lucra normele de leafã la fel pentru funcționarii din toate instituțiunile ștatului.

Starea ofițerilor.

În gazeta „Svobodnaia Basarabia" s'a pu- blicat un anunt al unui ofițer, căpitan de artilerie, care cautã orice loc, până și loc de vizițiu. Oric de recunosctoare a fost și este revoluția noastră eroilor, care timp de trei ani au ținut piept dușmanului, că ei acum sunt siliți aproape a muri de foame și a se angaja la orice serviciu.

Comisiunea pentru inventarii

Pe lângã Ministerul de Finanțe s'a alcãtuit o comisie care va îngrijii inventariul averilor Republicii Moldovenești. Ea va ținea liste și va căuta ca ele să fie întrebunțate cât se poate mai cu folos.

Lipsa de gaz.

Din pricina lipsei de gaz Chisinau acum rămâne neluminat. Pentru abonzi curențul se dã dela 7 seara până la 2 ore noaptea.

Noua linie a drumului de fer.

S'a stãrșit așezarea noii linii a drumului de fer, care va lega stația Bãceveț cu stația românească Bãșii. Din ordinul ministerului de comunicații această linie va intra în liniele căilor ferate ale Republicii Moldovenești. Acum se constituie direcția acestei linii, care deocamdatã va fi la stația Bãceveț, iar pe urmă se va muta la Chisinau.

Pontra vântala.

AVIS

Având în vedere dezordinile întâmplate în ultimile zile prin faptul consumului abuziv de băuturi alcoolice prin restaurante, care au degenerat în fapte aproape criminale; în interesul ordinii publice, facem cunoscut antreprenorilor de localuri spre a nu mai admite în localurile lor consumarea bănturilor nesterile raționale ale indivudului.

Localurilor în care se vor mai produce scandaluri din cauza bănturilor, li se va lua dreptul de a mai vinde.

Orice antreprenor este dator să anunte prin agenții forței publice, cazurile de scandal și nesupunere petrecute în localurile lor.

Preztorul Corpului 6 Armata Lt.-Colonel N. Hârjeu

Anunt

Directiunea de Aproxionare din Ministerul de Interne al Republicii Moldovenești aduce la cunoștința publicului că lemnele de foc se vor plăți în pãdure cu 11 (unsprezece) copeici pudul, iar aduze în oras cu 60 (șezezeci) copeici pudul.

Cât privește materialul de construcțiune prețul rămâne la buna învoială acelor interesanți.

Directorul general al Aproxionării Vice-Ministru : Buruianã

ORELE DE PRIMIRE

la Ajutorul Ministerului de Interne și Directorul general al Aproxionării din Republica Moldovenească sunt dela 1—3 în fiecare zi afarã de Duminiți și sãrbãtori

Directia Centralã STRADA PUȘCHIN

Doctor-Dentistã Moldovancã

Minchevici-Savelieff nascuta SAPTEFRATI

Oferã serviciile sale D-ilor ofițeri și funcționari militari din armata romãnã.

Primește dela 11 - 4. Adresa Feodorova 69 în casa Teatrului Faclia.

S'a deschis

Marele Restaurant Național al soc. Faclia

Strada Michailovscaia 52 (fost Hotel Franța)

Confort modern, serviciu prompt, loc de întãlnire pentru intelectualii romãni de pretutindeni, vinuri, țarãf de lãutari, cãrtece romãnești.

Administrația.

Inștiințare

Se aduce la cunoștința publicã cã Ministerul Cãilor de Comunicație, Poștelor și Telefoanelor, a luat frumoasa hotărâre ca pe viitor toate imprimãtele și pece-tele ce-l priveșc sã fie scrise în limba moldoveneascã și cu litere latine.

Nu mai în cazuri excepționale se pot alãtura și corespondențele în limba rusã.

Secretar general, F. Rotariu.

Societatea culturalã „FACLIA"

cautã învãțãtori pentru cursurile de limba romãnã în școlile deschise de ac. Învãțãtorii, cari doresc sã se angajeze la predarea lecțiilor trebuie sã posezã de lângã limba romãnã și cea rusã. Sã se adreseze la cancelaria Societãții, Michailovscaia No. 52.

Președinte Tanțu.

Inștiințare

Se aduce la cunoștința publicului, cã Societatea Culturalã „Faclia" deschide o Școalã Primarã mixtã Moldoveneascã cu patru clase

în localul școlii orașenești, din ulița Leovskaia No. 58. Lecțiile sunt fãrã platã și se dau la toate obiectele de învãțãmânt. La sfãrșitul cursurilor se dã certificat de absolvire.

Inscrierile se primesc chiar de acum, între ceasurile 10-2, în hotelul „Faclia", fost Hotel de France, ulița Michailovscaia No. 52.

Cursurile vor începe încurând. Vice Președinte, V. Cazacliu